

Misilitsinnermut ilitsersuut Projektilerineq

Atuarfimmi 10. klassimi inaarutaasumik misilitsinneq

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik
Decembari 2021

Imai

Aallaqqaasiut	2
Projektilerineq	2
Atuartitsissutinik kattutaarineq.....	2
Piffissaliussat aaqqissuussinerlu.....	2
Siunnersuineq siunnersuisullu.....	3
Piumasaqaatinik naliliinissamillu ilisimatitsineq	4
Suliaqarneq.....	4
Atuariartortarneq	4
Oqaatsit	5
Ullut pilersaarusrusiorfiit.....	5
Sammisamik sammisallu ilaanik toqqaaneq.....	5
Suleqatigiinnik pilersitsineq.....	5
Sammisaq qulaajagassaaq sammisamullu apeqqusiorneq	6
Suleriaatsit misissueriaatsillu	6
Najoqqutat atortullu.....	6
Projektilerinerup allaganngortinnera	7
Suliap inernera.....	7
Naammassiniarnera.....	7
Saqqummeeriaaseq.....	8
Saqqummiineq.....	8
Censori naliliisullu.....	9
Naliliinermi tunngaviusussat karakteeriliinerlu.....	9
Allaganngorlugu oqaaseqaat	10
Atuartup napparsimanera allamillu peqquteqartumik peqannginneq	10
Ingerlatsinerup nalilernera	11
Censorit nalunaarutaat.....	11
Ilanngussaq 1: Tulleriissaarinerup takutitassiarinera - Projektimik suliap ingerlannera.....	12
Ilanngussaq 2: Projektilerinerup ingerlarnganik takussutissiaq	13
Ilanngussaq 3: Projektilerinerup aalajangersimasumillu sammisaqarluni sulinerup assiginngissusaat....	14
Ilanngussaq 4: Saqqummeeriaatsinut inerniliilernullu assersuut	15
Ilanngussaq 5: Erngup nukinga sammisap ilaatut sammineqarnissaanut assersuut	16
Ilanngussaq 6: Karakteerit oqaasertalernissaannut siunnersuut	17
Ilanngussaq 7: Projektitut suliap saqqummiunnerani nalilersuinermut skema.....	18

Projektilerineq

Aallaqqaasiut

Inatsit naapertorlugu atuartut atuarnerminni atuartitsissutit kattutaarlugit suliaqassapput, aalajangersimasumik sammisaqarlutik suliaqassapput projektitullu aaqqissukkamik suliaqassallutik. 3. klassimi namminneq suli-aminnek saqqummiissapput, 7. klassimi aalajangersimasumik qulequttamik sammisaqassapput, 10. klassimilu projektimik suliartik tunniutissaavaat.

Projektilerineq 10. klassimi atuartut tamarmik atuarnerminnik naammassinnilersut ingerlattussaavaat. Projektilerineremi pingarnertut siunertarineqarpoq - atuarfimmi inaarutaasumik naliliinerit allat assigalugit – atuartut ilikkagassatut anguniagassanik alloriarfinni siunertat, atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagas- sat pillugit nalunaarummi¹ nalunaarsorneqartunik qanoq annertutigisumik angusaqarsimanerannik upternar- saanissaq.

Ilitsersummi matumani siunertaavoq, piumasaqaatit misilitsinnermut nalunaarutip² projektilerineq taassu- malu ingerlannissaat pillugit allassimasut ersarissarnissaat itisilernissaallu.

Projektilerineq

Projektilerineq atuartitsissutit kattutaarlugit projektileriffittut suleriaasiuvoq. Projektilerineremi sammisat atu- artitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni tamaneersut ilanngunneqarsinnaapput. Atuartut sammisaq qulaa- jagassaaq, namminneq oqaasertaleeqataaffigisartik, nassuiassavaat. Aalajangersimasumik sammisaqarneq assi- ginagu projektilerineremi atuartup apeqqutit tupigusuutigisani misissuilluni misileraallunilu inernilerniartussaa- vai. Saqqummiinerli oqaluttariarsorluni-suliaqarluni misilitsinneruvvoq. Projektilerineq, aalajangersimasumik sammisaqarluni suliaqarnermit allaanerusoq, suliamik naammassisamik inernilerneqartussaavoq.³

Allanngorartumik atuartitsineq suleriaatsitut tunngaviusutut projektilerinermut atuuppoq.

Atuartitsissutinik kattutaarineq

Projektilerineq, atuartup atuartitsissutit assigiinngitsut imarisaannik taakkunanilu suleriaatsinik atuiffia, atuar- tisssutinik kattutaarifiuvoq. Projektilerinerup atuartup projektilerisinnaatiginera takutissaavaa atuartorlu atu- artitsissutinik kattutaaraluni suliamik qulaajagassamik sulinissaanut periarfississaallugu.

Suleriaatsimi ilinniartitsisut allat ilisimasaasa atorluarnissaat pissusissamisoorpoq.

Piffissaliussat aaqqissuussinerlu

Projektitut suliaq februaari naatinngagu saqqummiunneqassaaq. Projektilerinissamut ullut marluk sammisassa- mik sammisallu ilaanik toqqaanissamut atorneqassapput, tassunga ilangullugit sammisamut apeqqusiaq kii- salu sulinissamut pilersaarusiaq. Tulliullugu sivikinnerpaamik sapaatip-akunnerini marlunni paasissutissanik ka- tersisoqassaaq.

Ulluni atuarfiusuni tallimani projektilerineq inaarsarneqassaaq, suliap tunniullugulu saqqummiunneranik nag- gaserlugu.

Projektilerineq imatut ingerlanneqartussaavoq:

Atuartitsineq	Misilitsinnej
----------------------	----------------------

¹ Atuarfimmi atuartitsissutini atuartitsissutinilu qanitariissuni alloriarfiit siunertaat kiisalu atuartitsissutit siunertaat ilikkagassatullu anguniagassat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 16, 24. juuni 2003-meersumi

² Meeqqat atuarfianni inaarutaasumik naliliineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 3, 9. januar 2009-meer- soq

³ ilanngussaaq 3 aamma 4 ilaatigut takukkit

Ulluni marlunni tulleriinni pilersaarusiorneq	Minnerpaamik sapaatip-akunnerini marlunni atortussanik katersineq	Ulluni tallimani tulleriinni projektilerineq	Saqqummiineq
---	---	--	--------------

Ullut pilersaarusiorniusut marluk ataqtigipiit. Ullut tallimat projektileriffiit ataqtigipiitputtaaq. Ullut pilersaarusiornifiit projektileriffiilluunniit aggulunneqarsinnaangillat, soorlu ullunut affarnut, tiiminut assigisaannulluunniit.

Saqqummiineq ullormi ataatsimi ingerlanneqassaaq. Misilitseqatigiit ullormut ataatsimut amerlavallaarpata, saqqummiinerit ullup tulliani ingerlateqqinnejassapput.

Ilanniartitsisoq ilanniartitsisooqatigiilluunniit atuartitsineq tamakkerlugu siunnersuissapput.⁴

Siunnersuineq siunnersuisullu

Ilanniartitsisut siunnersuisutut inisisimanerat atuunnerallu pingaaruteqarpoq. Atuartut projektilerinerup aal-lartinneraniit naaneranut siunnersorneqarnissaminut periarfissaqartuassaapput.

Ilanniartitsisut siunnersuiuassapput siunnersugassanillu ujartuiuartussaallutik, ilaatigut qulakteerniassallugu atuartut ataasiakkaat projektilerinerminni naammassisqaarnissaminut – ilisimasaminnik, nutaaliorsinnaanerminnik suliaminnillu tamakkiisumik takunnissinnaanerminnik takutitsisussaanerannik - ikorfartornetariaqarsinnaanerat pillugu. Atuartut ilanniartitsisut oqaloqatiginerisigut isumassarsiaminnik eqqarsaatiminnillu pitsanguisinnaanerat siunnersuinermi pingarnertut siunertaavoq.

Ilanniartitsisoq siunnersuinissaminut pisussaaffeqarpoq. Atuartut atuarnerup nalaani, apeqqutaatinnagu atuarfimmiinnertik atuarfiilluunniit avataaniinnertik, sumi siunnersorneqarsinnaaneranik ilisimatinneqassapput. Ilanniartitsisoq atuartunik sunngiffimmanni aamma/imaluunniit weekendimi namminneeq sulerusuttunut siunnersuinissaminut pisussaaffeqanngilaq.

Projektilerineq tamakkerlugu klasseqatigiikkutaat ilanniartitsisui (uartitsissutinilu allani ilanniartitsisut) siunnersuissapput. Taamaalilluni projektilerineq eqaatsumik aaqqissuunneqar-sinnaavoq aammalu soorlu klassip klasseqatigiilluunniit ilanniartitsisui siunnersuisinnaallutik. Peqataasunut tamanut iluaqutaasumik klasseqatigiaani atuaqtigiiit ilanniartitsisullu akuleriillutik suleqatigiissinnaapput.

Ilanniartitsisut allat aamma projektilerinerup aallartisimalerneraniilli suleqataatinneqarsinnaapput. Skolebibliotekarit, sulilluni-nipilersorluni atuartitsissutini ilanniartitsisut ilanniartitsisulluunniit immikkut ilisimasallit, soorlu multmedianik ilisimasallit assigisaallu, projektilerinermi iluaqutaasumik ilaatinneqarsinnaapput. Sulinermi ilanniartitsisut amerlassusisaannut piumasaqaateqanngilaq; tamanna atuarfimmi aalajangiiffiqeqassaaq.

Projektilerineq ingerlluarnerpaasopoq atuarfiup 10. klassimi piffissamut tamarmut tiimit tamakkerlugit akisussaaffik ilanniartitsisut marlunnut arlalinnulluunniit tunniukkaangagu. Atuartut taamaalillutik ulluinnarni projektilerinerminni saaffigisassatik ilisimallugillu qularissanngilaat. Atuartut suleqatigiikkutaat siunnersornisaat siunnersueqatigiit akunnerminni agguartassavaat.

Ilanniartitsisut taakkua projektilerinerup kiisalu ullut projektileriffissat allat pilersaarusiornnerat atuartunut ilisimatitsissutiginissaat akisussaaffigisariaqarpaat, taakkununnga ilanngullugit ullut tulleriit marluk sammisassamik toqqaanermut pilersaarusoqqaernerullu atugassat, kiisalu piffissaq tulliuttoq minnerpaamik sap.ak. marlunk sivisussusilik, ulluinnarni nalinginnaasumik atuartitsinermik ingerlatsiffiusoq, atuartut atortussaminnik kartersuiffigisinnaasaat ikiortinnissaminnullu periarfissaqarfissaat.

Siunnersuinermi pineqarput:

⁴ ilanngussaq 1-im aamma 2-mi ingerlatsineq pillugu paasisaqarnerusinnaavutit.

- Sammisamik toqqaanermi
  - Quleqtaq qulaajagassaq – tassunga ilanngullugu atortussanik sammisamut isumassarsitsisinnasunik ilitsersuineq.
  - Qulequppat qulaajagassap killilernera (qulequppat apeqqusiorneq) – akuerineqarneranik ilaqaartooq.
- Paassisutissanik atortussanillu katersinermi
  - Najoqqutassat atortussallu (kikkut, sumi suullu).
  - Saqqummeeriaaseq – aamma suliap inaarsarneranut/projektilerisap inerneranut ikorfartuut
- Naammassiniarnerani
  - Suliap inernerata/projektilerinerup suliareqqinnara naammassineralu
  - Saqqummiinissamut, ilisimalikkanik nutaanik saqqummiiffiusussamut, piareersarneq.

Piumasaqaatinik naliliinissamillu ilisimatitsineq

Atuartut sulinissaat sioqqullugu naliliinissamut piumasaqaatinik ilisimatinneqassapput. Atuartut ataasiakkaat, atuaqatigiikkuutaat atuaqatigiilluunniit tamarmiutillugit oqaloqatiginerisigut ilisimatinneqarsinnaapput. Oqaloqatigiinnermi atuagarsornerup ilai pingaartinneqarumaartut ilanngunneqassapput. Atuarnerup nalaani projektilerineq tamakkerlugu siunnersuisoqartussaaneranik atuartut aamma ilisimatinneqassapput.

Atuartut ilisimassavaat, projektilerineq oqaaseqaammik imaqaqortunerumaamik atuartullu ataasiakkaarlugit karakteerilernerisigut nalilerneqarumaartoq misilitssismanermut uppermarsaammi allanneqartussamik.

Projektimik suliap nalilerneqarnerata immikkoortuinit pingasunit erserpoq, projektimik suliap ilisimasassatigut imaa qitiutillugu naliliisoqassasoq. Naliliinerup immikkoortuinik taakkuninnga ilisimatitsineq assersuutigalugu ilinniartitsisup atuartitsissutit assigiinngitsut assersuuteqarfigalugit itisiliineratut ingerlanneqarsinnaavoq, atuartunut takutillugu ilikkagassatut anguniagassat pillugit ilisimasatik piginnaasatillu qanoq takutissinnaaneraat.

Projektimik suliap oqaaseqaammik karakteerimillu nalilernerani tunngavittut aallaaviussapput:

- suliap imaa
- suliap ingerlannera
- saqqummiunnera

Una ilanngussaq "Naliliinermi tunngaviusut karakteeriliinerlu" takuuk.⁵

Atuartut misilitseqatigiikkunik ataasiakkaarlutik karakteerilerneqarnissaannik aamma ilisimatinneqassapput.

Suliaqarneq

Atuartup suliaminik ingerlatsinera projektilerinerup nalilerneranut aamma ilaasussaavoq. Ilisimatitsineq isumaqarnerulersinnaavoq 'sammisamik itisiliineq' aamma 'allanik suleqateqarneq' tigussaasunngorlugit assersuuteqarfiginerisigut. Sulinerup pilersaarusiornertaaq ilanngunneqassaaq, atuartullu ilisimatinneqartariaqlutik projektimik suliaq piffissaliussamut naammassineqartussaasoq, taamallu suliap ilai piffissakillilorneq pisutigalugu tuaviinnaq suliarineqassanngitsut. Taamatuttaaq inassutigineqarpoq paassisutissat katarsorneqarlutillu immikkoortiterneqarnissaannik assersuusiornikkut siunnersuinissaq, periutsimmi taakkua sammisap qulajaneqartup suliarinissaanut pitsaunerusumik tunngaviliisarmata.

Atuariartortarneq

Projektilerineq tamarmi atuarfimmi ingerlanneqassaaq. Paassisutissanik katersineq isumaqatigiissutillu allat atuarfiup avataaniissatillugit ilinniartitsisunik isumaqatigiissuteqarnikkut ingerlanneqartassapput. Atuartut misissuineri amerlasuut (soorlu apersuinerit apeqqusianillu immersuinerit) atuarfiup avataaniittariaqartassapput. Aamma atuartoqarpoq angerlarsimaffimminti sulinissaminntu periarfissagissaartunik. Atuarfik isumaqarpat

⁵ Ilanngussaq 6

atuarfiup avataani atuartunik nakkutiginnineq atuussinnaasoq, tamanna atuartut suliniaqarnerannut iluaquataa-sinnaavoq.

Tulluartuussaaq piumasaqartoqarpal atuartut tamarmik ullaat tamaasa atuarnerup aallartinnerani takkuttassasut atuarnerullu nalinginnaasup naanerani naapeqqittassasut. Ullaakkut ataatsimiinnermi ullormut pilersaarut atuartoqatigiillu suut suliassarineraat sammineqartassapput, ullulu naanerani ullormut suliaasimasut feedbackeqarfigineqarlutik.

Inassutigineqarpoq ilitsersuinerup nalinginnaasup avataatigut sapaatip-akunnerani projektileffiusumi suleqatigiaat ataasiakkaarlugit oqaloqatiginiarlugit piffissaliisoqartassasoq.

Oqaatsit

Atuartut aamma ilisimatinneqassapput oqaatsit namminneq toqqakkatik atorlugit allallutik qulequtaq qulaajar-niagartik oqaasertalissagaat, misisisuunertik allaaserissagaat kiisalu qulequttamut apeqqusiatik akissuteqarfingissagaat. Suliamut eqikkagaq oqaatsit allat atorlugit allanneqassaaq.

Atuaqatigiit imaluunniit atuartut ataasiakkaat projektitut suliaminnik saqqummiinermanni oqaatsit atugassatik namminneerlutik aalajangissavaat, saqqummiillutillu aallartinnerminni oqaatsit suut atorlugit saqqummiiniarnertik oqaatigisinnaagunikku pissusissamisuussaaq.

Ullut pilersaarusrusiorfiit

Sammisamik sammisallu ilanik toqqaaneq

Atuartut klassimi klasseqatigiaaniluunniit ilinniartitsisutik suleqatigalugit sammisassartik pingarneq aalajangi-utissavaat, taannalu ima imaqortutigisumik oqaasertalerneqassaaq allaat ilikkagassatigut assigiinngitsutigut paasinarsarneqarsinnaassalluni. Qulequttap pingarnerup oqaasertaanut qulaajagassallu ataatsip arlallilluunniit ilanngunnissaanut piumasaqaateqanngilaq.

*Ilinniartitsisoqatigiit qulequttamik pingarnermik toqqaanermi qulequttanilu qulaajagassani sammineqarsin-naasunik erseqqissaanermanni eqqaamassavaat, atuartut tamarmik projektlernerminnik naammassisqaarnis-saminnut pitsaanerpaanik periarfissinneqassasut. Tamatuma isumagaa, sammisat tamarmik assigiinngitsuniit sammineqarsinnaaneri periarfissaassasoq. Atuartut suliaqarluni ingerlatsinermik nukittuffeqlarnerusut atuartullu atuagarsornermik nukittuffeqlarnerusut assigiinnik periarfissinneqassapput.

Ullut marluk tulleriit sammisassamik sammisassallu ilanik toqqaanissamut pilersaarusrusiornermullu immikkoortinnejqassapput. Pilersaarusrusiorneq ukuupput:

- Sammisassamik aamma/imaluunniit sammisassap ilanik toqqaaneq
- Suliamut piumasaqaatinik naliliinissamillu ilisimatisineq
- Suleqatigiikkutanut agguarneq
- Sammisassamut apeqqusiorneq
- Pilersaarusrusiorneq

Aalajangersimasumik sammisaqarluni suliap projektileinerullu immikkoortinnissaat atuartut unamminartuutit-tarpaat. Ilanngusaq 3-mi suleriaatsit taakkua marluk assigiinngissutaat nassuarneqarput. Ilanngussaq atuartutut naqitanngorlugu tunniunneqarsinnaavoq.⁶

Suleqatigiinnik pilersitsineq

Projektileinerup ingerlanerani 10. klassit akuleriisillugit sulisinnissaat inissaminiippoq. Atuartut amerlanerpaamik sisamaallutik projektilereqatigiissapput. Tamanna isumaqarpoq klassip 10. klassimilu klasseqataasa ilinniartitsisuisa atuartullu suleqatigiillutik sulinerup aaqqissuunnissaa nalilissavaat aalajangiullugulu. Naak projektile-

⁶ Ilanngussaq 3

rinermi ilikkagassatut anguniagassat atuartut allanik suleqateqarsinnaanermut piginnaasaannut tunngas-suteqartut ilaatinneqarnissaat pingaartinneqaraluartoq, taamaattoq immikkut pisoqartillugu atuartut kisimiil-lutik sulisinnaapput.

Sammisaq qulaajagassaq sammisamullu apeqqusiorneq

Projektilerinermi atuartut qulequtaq pingarneq aallaavigalugu sammisassaq qulaajagassartik annikillisassavaat oqaasertalerlugu. Sammisap qulaajagassap qulequattamik pingarnermik killiliiniarneq ajornannginnerulersis-savaa atuartullu sammisap ilaata suliariniarlugu toqqagaata imaa ersarinnerulersillugu (sammisamut apeqqusi-ornermikkut).

Sammisaq qulaajagasaq apeqqutaavoq killeqartoq, atuartup tupigusuuteqarneranik, akerleriinnermik paasin-ninneranik imaluunniit unamminartutut paasisaanik imaqartoq.

Sammisaq qulaajagassaq atuartut ilitsersuutitut suliaminnillu aqtsiniarnerminnut atorsinnaasariaqarpaat. Projektilerinermi inerneranik saqqummiineq sammisap qulaajagassap akiniarneranut tapertaallunilu ikorfartuu-ta-assaaq.

Sammisamut apeqqusiaq tupigusuuteqarluni apeqqutinik imaqarpoq. Apeqqutit tassaasinhaapput apeqqut pingaerneq, immaqalu ilassutaasumik apeqqutit. Taakkua atuartup sumik tupigusuuteqarnera imaluunniit sam-misamik qulaajagassamik akisiarnermini sunik amigaateqarnera takutittussaavaat.

Sammisamut apeqqusiaq atuartoqatigiit suliaraat, projektilerinerup aallartinnerani ullut marluk naanngin-ne-ranni suliarereersimasassaat.

Suliassap qulaajagassap oqaasertalernissaa atuartunut unamminarsinnaavoq. Tassunga assersuut ilanngussaq 5-imikkuuk.⁷

Suleriaatsit misissueriaatsillu

Suleriaatsip atuartut tamaasa – assessorlutik suliaqartartut, nutaaliortartut, atuakkersortartut il.il. – ilinniakka-tik atorlugit aammalu suliaqarlutik-nipilersorlutik ilikkakkaminnik qanoq atuisinnaatiginerminnik takutitsinis-saannut periarfissilluarpai.

Sammisap ilaanik sammisamillu qulaajagassamik toqqarneqartumik aallaaveqarluni suleriaatsinik misissue-riaatsinillu ilitsersuisoqassaaq.

Toqqakkat taakkua projektimik suliami aalajangersimasumi suleriaatsit misissueriaatsillu suut pissarsiffiullu-aarsinnaanerinut aalajangiisiusarput. Taakkua siumoortumik matumanit erseqqissumik akissuteqarfingineqas-sanngillat, projektinilu suliani ataasiakkaani suleriaatsit misissueriaatsillu toqqarneqatut sammisap ilaata sulia-riniarlugu eqqarsaatigineqartup erseqqissarnissaanut suliarinissaanullu qanoq piukkunnartigineri misilin-ne-qaqqaartussaapput.

Najoqqtat atortullu

Atuartut najoqqtutanik isorinninneq atortussanillu katersineq ulluinnarni atuarnerminni suliassaasa ilagaat. Atu-uartut najoqqtutanik isorinninneq ilinniarsimassagaat pingaarteqarpoq, internetsimilu atortunik najoqqtassan-illu nassaarisaminnik immikkoortiterisinhaassallutik. Suliamik ingerlannerani nittartakkatigut saqqummiisartut saqqummiussallu isikkui misissorlugillu nalilertarsinnaavaat.

Projektilerinermi atuartut najoqqtatut atugassaminnik tulluartunik, soorlu inunniq, paassisutissiisarfinnik, al-latanik, atuakkanik, filminik, nipilersuutinik, nassaarnissaannut ikorfartorneqassapput. Atuartut atortussianik ujaasinerini aamma ikiorneqassapput, soorlu pap'inik, pappialanik, nuersagassianik, igaffimmi atortunik il.il. Pingaartumik ilinniartitsisut ulluinnarni najoqqtassanik atortussianillu ilitsersuisartut, soorlu skolebibliotekarit il.il., iluaqtigineqarluarsinnaapput.

⁷ Ilanngussaq 5

Atuartut najoqqutatik oqaluttariarsorlutik saqqummiinermanni eqqartorsinnaavaat. Tamanna soorlu portfolio-mik saqqummiinertut imaluunniit najoqqutat allattorsimaffiisut allattorsimasutut saqqummiussinerusin-naavoq.

Projektilerinerup allaganngortinnera

Projektimik suliap allaganngortinnera sulineq pillugu naatsumik allagaavoq, quppernernik 2-4-nik annertus-suseqarsinnaasoq. Allagaq taanna naatsoq suliap ingerlanneranut ataqtigiinneranullu ikorfartutaasinjaavoq.

Allallugu suliaq, atuartup soorlu logbogimi allattugarisimasinnaasaa, makkuninnga imaqlarsinnaavoq:

- sammisamut apeqqusiaq
- sulinissamut pilersaarusiaq, soorlu
  - sapaatip-akunneranut pilersaarut
  - skema apersuinermi immersugassaq
  - suliat agguataarneri
  - il.il.
- najoqqutat atorneqartut
- sammisamut apeqqusiamut akissut
- oqaatsit allat atorlugit projektimik suliap tamarmiusup eqikkarnera.

Projektimik suliap allaganngortinnerata kopiia saqqummiinissaq ullormik ataatsimik sioqquillugu atuarfimmum tunniunneqassaaq, censori taamaalilluni saqqummiinissaq pillugu paasisaqarsinnaammat piaareersarluniluuniit.

Suliap inernerera

Suliap inernerera tassaavoq projektitut suliassamut akissut/suliap inernerera. Atuartut suliaq naammassisat tigussaasuussaaq imaluunniit takorluugaassaaq, tassanilu saqqummeeriaatsimik, suliap imaanik siunertaanillu ersersitsisumik, toqqagaqassapput. Suliap naammassisap pitsaasup naammassisaa simanini, peqqissaartumik suliaanini, kiisalu paasiniakkamut oqariartuummullu ersarissumik atassuteqarnini ilisarnaatigai.

Atuartut saqqummeeriaatsit assigiinngitsut amerlasuullu ilisimavaat.⁸ Suliaq qulaajagassaq atuarfiit ataasiak-kaat killigititaasa iluini suliaammat naatsorsuutigineqarpoq, atuarfiit ataasiakkaat saqqummeeriaatsinik killigit-tamik iluini atuartut suliaannut kissaatigisaanullu tulluartunik periarfissiissasut, taamaattorli atuartut atuarfiup atortussianik, sakkunik assigisaannillu piginngisaminik atugassisagaatik piumasarisinnaanngilaat.

Ilinniartitsisut suleriaatsinik immikkut ittunik ilisimasaqartut atuartullu projektilerinerminni attavigisin-naasaat iluaqtigineqarsinnaapput.

Naammassiniarnera

Atuartut minnerpaamik sapaatip-akunneri marluk nalinginnaasumik skemaqarlutik atuarnerminni paassisutis-sanik atortussanillu katersipput, taakkununnga ilanngullugit apersuinerit, najoqqutassanik ujarlerneq immaqalu apersugaqarlutik. Taamaaliornermikkut projektilerinerup naammassiniarnissaa sioqquillugu piareersarnerit an-nerturneraat inississavaat.

Tassunga malitsiinnarlugu atuartut ullut atuarfiusut tulleriit tallimat sammisap allaqqillugu iluarsaannissaanut, suliap inaarsarneranut suliallu taamakiisup saqqummiunnissaanut piareersarnermut atortussaavaat.

Ullut taakkua tulleriit tallimat immikkoortinnejartut sammisap inaarsarlugu sularineranut atortussaapput, ske-ma nalinginnaasoq ‘allatut atuartitsinertut’ ingerlallugu. Inaarsaneq Sapaatip-akunnerata ataatsip pineqartup

⁸ Ilanngussaq 4

iluaniissinnaavoq weekendiluunniit ilanngullugu ingerlanneqarsinnaalluni (soorlu pingasunngorneq, sisamanngorneq, tallimangorneq, ataasinngorneq marlunngornerlu).

Atuartut ilitsersuisutik isumaqatigalugit atuarfiup initaani atuartitsiffiusartuni aamma/imaluunniit atuarfiup avataani sulinissaminnut periarfissaqassapput.

Suliarineqartup naamassinerani projektilerinerup allaganngortinnerata kopiia atuarfimmut tunniunneqas-saaq.

Projektilerineq oqaluttariarsorluni-sulilluni misilitsinneruvoq, saqqummiinerlu saqqummiussinissamut pineqartumut immikkut tulluarsagaasimavoq.

Saqqummeeriaaseq

Saqqummeeriaaseq tassaavoq atuartut projektilerisamik ilisimalikkamillu nutaat qanoq iliorlutik saqqummee-rusunnerat.

Projektilerinerup imaanik saqqummiinermut saqqummeeriaatsit assigiinngitsorpassuit toqqarneqarsinnaapput. Atuartut projektilerinerup imaa silami, eqaarsaartarfimmi imaluunniit inini atuartitsiffiusuni tamatumunga atussallugit tulluartuni saqqummiussinnaavaat.

Saqqummiineq

Saqqummiineq ullut projektileffiusut tallimat naammassiinnartut ingerlanneqassaaq. Atuaqatigiiit ullormi ataatsimi saqqummiinissaannut piffissakilliortoqartillugu, saqqummiinerit ullormi tulermi nanginneqarsin-naapput, taamaattorli sapaatip-akunnerata pineqartup iluani naammassiniarneqassapput.

Suliap saqqummiunnera oqaluttariarsorluni-sulilluni misilitsinnertut ingerlanneqartarmat, projektilerinermik saqqummiineq oqaluttariarsorluni suliaqarluni misilitsinnerni allani saqqumiussinertut ingerlanneqassaaq. Atuartumut ataatsimut 20-40 minutsit atorneqarsinnaapput, misilitseqatigiinnullu sisamanik inulinnut 40-60 minutsit tunniunneqarsinnaallutik. Atuarfinni ataasiakkaani piffissaliussat aalajangerneqassapput.

Saqqummiinermut piffissaliussat, karakteeriliineq ilanngullugu, ima sivisussuseqarsinnaapput:

- Inummut ataatsimut: 25 minutsit
- Inunnut marlunnut: 30 minutsit
- Inunnut pingasnut: 35 minutsit
- Inunnut sisamanut: 40 minutsit

Atuartut ilinniartitsisuminnut siunnersortiminnut censorimullu saqqummiissapput. Atuartut saqqummeereer-pata naggataasumillu oqaaseqareerpata, oqaluttariarsorluni misilitsinnej naammassissaq.

Projektitut suliap saqqumiunnera tamanut ammasuuvoq. Atuartulli ataasiakkaat eqqarsaatigalugit atuarfiup pi-sortaata misilitseqatigiit ataasiakkaat saqqummiinerat inunnut allanut matoqqatissinnaavaa. Tusarnaartut inip misilitsiffiusup qinnguata tungaani isiginnaartuinnaallutillu tusarnaartuuinnassapput. Peqataassanngillat/oqa-lussanngillat saqqumiussinerullu ingerlanerani assiliinatillu immiussissanngillat.

Saqqummiisoqarnerani tusarnaartoqarpal, saqqummiineq apersuinermik naggaserneqassanngilaq, atuartut suliartik illersortussaanngimmassuk. Saqqummiineq oqallinnertalik misilitsinnerup kingorna ingerlanneqarsin-naavoq, soorlu ullormi atuarfiusumi imaluunniit atuarnerup avataani.

Censori naliliisullu

Ilinniartitaanermut Naalakkersuisoqarfik saqqummiinermut peqaataatitassaminik censoritut ivertitsisinnavoq. Tamanna pissutigalugu censorit avataaneersut taamaallaat saqqummiinermi najuussinnaapput. Censoriuneq najoqqutassiat atuuttut naapertorlugit ingerlanneqassaaq. Censorip suliap ingerlanera atuartut allataasigut paasisaqarfigisinnaavaa, saqqummiineq sioqqullugu saqqummiinerullu ingerlanerani atuapallassinnaasani.

Naalakkersuisoqarfik censorimik ivertitaqanngippat, atuarfik misilitsiffiusoq angajullerni ilinniartitsisumik ilaannik censoritut naleqquttumik ivertitsissaq, taanna aamma alloriarfimmi allami ilinniartitsisuusinnaavoq. Aatasaat pisariaqartillugu atuarfimmiit sanilerisamit allamit censorissamik toqqaasoqarsinnaavoq.

Klassip ilinniartitsisui, projektlerineq tamakkerlugu atuartunut siunnersuisuusut, censori arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsoq projektlerinerullu nalaani peqataasimanngitsoq ilagalugu naliliisuussapput.

Inassutigineqarpoq minnerpaamik ilinniartitsisut marluk saqqummiinermi peqataassasut. Siunnersuisut arlaqarunik siunnersukkatik apeqqutaatillugit naliliisutut paarlaateqattaarsinnaapput. Taakkua marluk atuartut sulinerat projektlerinerallu pillugit karakteeriliiniarnermi naliliinerullu allakkatut suliarinerani imminnut tapersersinnaapput.

Ilinniartitsisut pisussaaffigisamittut atuartunullu ornigullutik siunnersuinermikkut atuartoqatigiit atuartullu ataasiakkaat allataat, inaarsagaat sulinerallu pillugit pitsaasumik ilisimasaqrernissaminut periarfissaqarluarput.

Censori ilinniartitsisullu/naliliisullu saqqummiinerup ingerlanerani atuartut ataasiakkaat pillugit allattugaqasapput. Allattuinerminni naliliinermut skema atussavaat, ilanngussaq 7.⁹

Censorip naliliisullu namminneerlutik allattukkatik maalaarutaasinnaasut eqqarsaatigalugit toqqussavaat. Allattukkat misiltsereernerup kingorna ukioq ataaseq ingerlareerpat aseroterneqassapput.

Naliliinermi tunngaviusussat karakteeriliinerlu

Projektlerinerup nalilernerani karakteeriliineq tassaavoq projektlerineq *tamakkerlugu* ataatsimut isigalugu naliliineq. Pingaartinneqartut ukua ataatsimut ataqtiginnerat aallaavigalugu naliliisoqassaaq:

- Suliap imaa
- Suliap ingerlannera suliallu inernerana
- Suliap naammassisap saqqummiunnera

Suliap naammassisap saqqummiunnerata atuartut misissuinermikkut ilisimaligaat nutaat takutittussavaavaa. Atuartut saqqummiinertik tamakkerlugu allamut sangunatik sammisaminnik saqqummiisinnanertik takutittussavaat aammalu oqariartuutimik sammisallu qulaajakkamik saqqummiussinerminni qitiutinnissaat qulakkeertussaallugu.

Saqqummiinerup pitsaasup tulleriissaarineq, saqqummiussap immikkoortuinik assigiinngitsunik eqqartuiffiusoq immikkoortunillu tamanik katersuiffiusumik inerniliinermik naggaserneqartoq, ilisarnaatigaa.¹⁰

Karakteeriliineq atuartunik sanilliussinikkut ingerlanneqassanngilaq. Atuartut ilisimatinneqarsimassapput, ataasiakkaarlutik namminnerlu suliatic aallaavigalugit karakteerilerneqartussaallutik. Taamaattumik misilitseqatigittussat saqqummiinissartik sioqqullugu saqqummiinermanni atuartut ataasiakkaat tamarmik oqaaseqarnissaat qulakkeersimassavaat. Atuartut ataasiakkaat saqqummiinerup ilaaniq ‘piginnittuussapput’ peqatigitillugulu suliap imasaataasiakkaat ataatsimoortuunerat ilisimallugu.

⁹ Ilanngussaq 7

¹⁰ Ilanngussaq 7

Atuartut saqqummeereerpata atuartut ataasiakkaat saqqummiinerat ilinniartitsisut censorillu nalilissavaat. Naliliineq naammasseriiginnartoq atuartoq ilinniartitsisup – misilitsinnermut akisussaasup – karakteerilissavaa, tassami oqaluttariarsorluni aamma oqaluttariarsorluni-sulilluni misilitsinnerni atuartup misilitsinnerminik naammassinninnerata kinguninngua atuartut karakteerilerneqartarmata. Atuartut ataasiakkaarlutik karakteerilerneqartarmata siumoortumik isumaqatigiissutaassaaq, karakteeriliineq misilitseqatigiit tusaatillugit imaluuniit atuartut ataasiakkaarlugit tusarliunneqassanersoq.

Karakteeri karakterskala atuuttoq naapertorlugu tunniunneqassaaq. Matumani projektilernermer karakteerit oqaasertalerneqarneri atorneqassapput.¹¹ Saqqummiinerup kingorna ilinniartitsisup, projektilerinermut akisussaasunerpaasup, censorillu karakteerit allattorsimaffiat atuarfiup pisortaanut tunniutissavaat. Censorip ilinniartitsisullu karakteerit allattorsimaffiat atuarfiup pisortaani atsiussavaat, taassumalu allattorsimaffiup misilitsinneq pillugu allattuiffimmut (angusat tunngavigalugit-misilitsinnermilu karakteerit allattuiffiannut/misilitsissimanermut upternarsaammut) nuunnissaa isumagissavaa.

Allaganngorlugu oqaaseqaat

Taanna tamakkiisumik naliliineruvoq. Taamaattumik sammisaq suliallu qanoq ittuunera apeqquataillugit im-mikkoortui assiginngitsut pingarnerutinnejarsinnaapput. Allaganngorlugu oqaaseqaammi projektilerinermer sammisaq pingarneq, sammisap immikkoortui, sammisaq qulaajarneqartoq kiisalu sammineqartumi ilinniakanut tunngassuteqartut imaritinnejarneri naliliissutaasut ukua pingasut aallaavigalugit oqaaseqarfingineqasapput: suliap imaa, sulinerup ingerlanera aammalu saqqummiineq.

Atuartup suliaa nalilerneqartarpooq, atuartup kinaanera nalilerneqarani. Naliliinerup siuliani pineqartut piviusorsiortut/kinaassusersiorfiunngitsut taamaallaat tunngavigimmagit, oqaaseqaat amigaatinik, isiginneriaatsinut nutaanut siunnersuutnik il.il. imaqtinnejartariaqanngilaq.

Projektilerinerup ingerlanerani ilinniartitsisup akisussaasup klassimalu ilinniartitsisut allat suleqatigalugit allaganngorlugu oqaaseqaatip karakteerertallip saqqummiineq kingusinnerpaamik sapaatip-akunnerinik pingasunik kingoqqullugu suliarinissaat atuarfimmullu tunniunnissaa/elevmappimut ilinissaa kopiatalu atuartumut tunniunnissaa akisussaaffigaa.

Atuarfiup upternarsaatit elektroniskiusumik pappiliangorlugilluunniit toqqortarissavai. Karakteerit oqaaseqaatillu angusat tunngavigalugit-misilitsinnermilu karakteerit allattuiffianni/misilitsissimanermut upternarsaammi allanneqassapput.

Atuartup napparsimanera allamillu peqquteqartumik peqannginneq

Atuartoq napparsimappat allamilluunniit pissuteqarluni peqanngippat atuarfiup pisortaata aalajangissavaa, pif-fissami sumi atuartoq projektilerissanersoq/taassuminnga tunniussissanersoq.

Atuartoq saqqummiinermut aamma/imaluunniit projektilerinerup ingerlanerani takkutinngitsoorpat, atuarfiup pisortaata kisimi aalajangersinnaavaa, atuartoq projektilerissanersoq/taassuminnga tunniussaqassanersoq, taamaattoqarpallu qaqugukkut tunniunneqassanersoq.

Misilitsinneq kingusinnerpaamik apriilip 15-ianni naammassisimassaaq. Atuartup karakteeria angusat tunngavigalugit misilitsinnermilu karakteerinut protokolimi/misilitsissimanermut upternarsaammi allanneqassaaq.

Atuartut saqqummiinermeri peqataanngitsut karakteerilerneqarsinnaanngillat. Peqataannginneranut pissutaasoq nalunaarutigineqanngippat, peqataannginnermut kode protokolimi allanneqassaaq, taamatullu peqataannginnernut allanut pissutaasut kodenngorlugit angusat tunngavigalugit misilitsinnermilu karakteerinut protokolimi/misilitsissimanermut upternarsaami allanneqassapput.

¹¹ Ilanngussaq 6

Ingerlatsinerup nalilernerā

Censorip ilitsersuisullu/ilinniartitsisullu atuarfiup pisortaa peqatigalugu projektilerineq naamassereerpat tamaat nalilertariaqarpaat. Atuartitsissutip immikkoortua misilitsiffiusoq pillugu censorip nalunaarutaa ator-neqarsinnaavoq.

Censorit nalunaarutaat

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfiiup atuartitsissutini taakkualu immikkoortuini misilitsiffiusuni immersuiffissat pilersinnikuuai, taakkualu nalunaaruteqalermit atoqqullugit innersunneqarput.

Censorit najugarisami toqbarneqartut ingerlanneqartut pillugit censoritut nalunaarutitik (nalunaarusiatik) atuarfiup pisortaanut tunniutissavaat. Atuarfiup pisortaata nalunaarutit taakkua ataatsimoortillugit juuni qaammat Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmut nassiuutissavai.

Censorit qitiusumit toqbarneqartut nalunaarutitik/skemat immersukkatik toqqaannartumik Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfimmut nassiuutissavaat.

Ilanngussaq 1: Tulleriissaarinerup takutitassiarinera - Projektimik suliap ingerlannera

Projektilerineq januarimi/februarimi tunniunneqassaaq		
Ullut tulleriit marluk pilersaarusiornermut	Ass. decem-berimi aamma/imaluunniit januarimi	<p>Atuartut ulluni tulleriinni marlunni aallartisassapput, ullut ullunut ullulluunniit affaanut kittaarneqaratik tulleriissapput:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammisamik sammisallu ilaanik toqqaaneq • Suliap nalilernissaanut piumasaqaatit tunngaviillu uteqqillugit ilisimatisssutigineqassapput • Suleqatigiittussanut agguanneq • Sammisamut apeqqusiaq qulaajarneqartussaq • Pilersaarusiorneq
Min. sap.ak. marluk paasissutissanik katersinermut	Ass. januaarimi aamma /imaluunniit februarimi	Nalinginnaasumik atuarneq, minnerpaamik sap.ak. marlunni paasissutissanik, atortussanik assigisaannillu katersisoqassaaq. Projektilerinernermi pingaru-teqartunut siumoortumik piffissaliisoqarsinnaavoq, soorlu atuarfiup avataani apersuiartornernut.
Ullut tallimat ataqtigiiit projektilerifiusut	Ass. febru- arip qiteeqqunerani	<p>Sammisap suliareqqinneranut, suliap inaarsarneranut suliallu tamarmiusup saqqummiunnissaanut piareersarnermut inagassanik suliaqarneq.</p> <p>Ullut projektileffiusut “ullutut atuartitsivittut allatut” taallugit ingerlan-neqassapput, ulluni taakkunani tallimani projektileffiusuni atuarfiup atuartut ullut tamaasa nal.ak. 8-ni atuartissinnaavai. Ullut taakkua atuarfiusut inaarsagasanut atugassaapput ullunullu affarnut qulinut agguarneqarsinnaanatik. Ullut taakkua sapaatip-akunnerani ataatsimi inissinneqarsinnaapput imaluunniit weekendimik akunnilerlugit inissinneqarsinnaallutik.</p> <p>Piumasaavoq ulloq atuarfiusoq tamaat atuartunut siunnersuinissaq. Ilinniartsisoq sulineq tamakkerlugu atuarnerup nalaani siunnersuissaaq/facilitatoriussaaq.</p>
Saqqummiineq	Ass. februaarip naanerani	<p>Saqqummiinermi projektitut suliaq saqqummiunneqassaaq/tunniunneqassaaq, taannalu pissaaq ullut tallimat inaarsaanermut atukanut malitsigitinarlugu.</p> <p>Ullormi ataatsimi atuartoqatigiit saqqummiiniartut amerlavallaarpata, saqqummiineq ullornut ataqtigiiinnut marlunnut aggularlugu ingerlanneqassaaq.</p>
Karakteeri-liineq		Atuartut saqqummiussereerunik tamarmik immikkut karakteerilerneqassapput.
Projektilerinerup nailerneqarrera		Oqaaseqaammi atuartup karakteeria nassuiarneqassaaq itisiliiffigineqarlunilu. Oqaaseqaat karakteerilu kingusinnerpaamik saqqummiinermi sapaatip-akunneri pingasut qaangiutsinnagit atuarfiup pisortaanut tunniunneqarsimassapput.
Misilitsinnejingkuartitaq	15. april nallersinnagu	Atuartoq atuarfiup pilersaarutaasumik projektilerinerani peqataasinnaan- ngikkuni, projektilerinerminik tunniussinissaminut periarfissinneqassaaq.

Ilanngussaq 2: Projektilerinerup ingerlarnganik takussutissiaq

Suliassat	Piffissaliussat	Oqaaseqaatit
Paasissutissat: Piffissaalluartillugu atuartut inaarutaasumik naliliinernik paasissutissinneqassapput, tas-sunga ilanngullugu projektilerinermik.	Soorlu kingusinnerpaamik 10. klassip aallartinnerani.	Atuartut projektilereriaatsimik sungiussil-luaqqullugit, meeqqat atuarfiata alloriar-fiini pingasuni tamani suleriaaseq taanna atorneqarlunilu sungiusarneqassaaq.
Qulequttamik pingaarningmik qinersineq: <ul style="list-style-type: none"> Atuartut ilinniartitsisortik suleqatigalugu projektilerinissamut qu-lequtassaq pingaardeq nassaaris-savaat. 	Soorlu kingusinnerpaamik januaarip aallartinnerani. Qulequttamik qinersinissap oqaloqati-giissutiginissaanut atuarfiit namminneq piffissaliissapput.	<ul style="list-style-type: none"> Qulequtaq atuartitsissutit arlariit isikkiviit isigineqarsinnaassaaq. Qulequtaq sanilliunneqarsin-naassaaq imalu immikkoortu-lersugaassalluni, atuartitsissutit atuartitsissutillu qanitariit imari-saannik, sakkuunik, suleriaasiinik saqqummeeriaasiinillu ilanngus-siffiusinnaassalluni.
Piareersarneq: <ul style="list-style-type: none"> Qulequttamik aamma/imaluunniit immikkoortuinik qinersineq Sammisassamut apeqqusiaq Pilerausurioneq Suleqatigittussaliorneq Suliamut nalilersuinerimullu piu-masaqaatinik najoqqutassanillu ilisimatitsineq, taassuma iluaniil-lutik ilikkagassatut anguniagassat ilanngutassat. 	Soorlu kingusinnerpaamik januaarip aallartinnerani qulequtassamik pingaarningmik qinersimermut tapuliullugu. Ullut atuarfiusut tulleriit marluk piareersarnermut immikkoortinneqas-sapput.	Ilinniartitsisoq/ilinniartitsisut ukua pilerausurionerat, killilernerat, qinerneqarnerat atorerallu pillugit ilitsersuissaaq /-sapput: <ul style="list-style-type: none"> Sammisassamut apeqqusiaq Suliassap killilersorneqarnera Suleriaatsit misissueriaatsillu Imaa periutsillu (metoder) Toqqammavit atortullu Saqquummeeriaatsit Suliap inernerera Saqqummiunneqarnera
Atortussanik katersineq soorlu: <ul style="list-style-type: none"> Atuakkanik Statistikkinik allanillu paasissutissanik naleqquttunik Sakkusanik (redskaber) Atortussanik (materialer) Assinik Inunnik apersugassanik isumaqatigiissuteqarneq 	Soorlu januaarip qiteqqunnerani - naanerani Minnerpaamik sap.ak. marluk (ullut atuarfiusut qulit) atortussat katersor-nissaannut atorneqassapput. Nalinginnaasumik atuartitsisoqassaaq, atuartitsinerli projektilerinissamut toq-qammaviliisussangorlugu piareersar-neqarsinnaavoq.	Allallugu suliaq kalaallit, qallunaat, tuluit allamiulluunniit oqaasisa pingajui ator-lugit allanneqarsinnaavoq. Oqaatsit atukkat saniatigut oqaatsit allat atorlugit naalisaanertaqassaaq.
Projektilerineq/inaarsaneq: <ul style="list-style-type: none"> Suliareqqinera Suliap inaarsarnera Saqqummiunniissaata piareersar-nera 	Soorlu februaarip aallartinnerani Ullut atuarfiusut tulleriit tallimat projektilerinissamut immikkoortinneqas-sapput.	Allallugu suliaq kalaallit, qallunaat, tuluit allamiulluunniit oqaasisa pingajui ator-lugit allanneqarsinnaavoq. Oqaatsit atukkat saniatigut oqaatsit allat atorlugit naalisaanertaqassaaq.
Saqqummiunnera: Soorlu: Oqalugiutitut, oqallisissamik saqqummiinertut, isiginnaagassiatut, taalliatut, nipilersuutit il.il. (Power point, assit, filmit, planchit, piusuusaartitat (modeller), ilutsit (figurer), eqqumiitsuliat)	Februaari Projektilerineq naammassiinnartoq saq-quummiunneqassaaq. Saqqummiinermi oqaatsit nammineq qinerneqassapput. Pisortaqarfik censorimik saqqummiinermi najuuttussamik toqqaasinnaavoq.	Soorlu misilitseqatigiiq saqqummiinissaan-nut 40 – 60 minutsit imaluunniit kisimik misilitsittut saqqummiinissaannut 20–40 mininutsit immikkoortinneqarsinnaapput. Atuartut namminneerlutik aalajangersin-naavaat, kikkut saqqummiinermi najuu-tissanersut.
Naliliineq: <ul style="list-style-type: none"> Allakkatigut oqaaseqaat Karakteeri 	Februaarip naanerani imlt. kingusinner-paamik marsip aallartinnerani Projektilerinerup tunniunneqarnera saqqummiunneqarneratalu kingorna kingusinnerpaamik sap.ak. pingasut qaangiutsinnagit nalilerneqassaaq.	Allaganngorlugu oqaaseqaat karakteerilu ukuninnga nalilersuineruvoq: Suliap imaa, sulinerup ingerlarnaq saqqummiunneqarneralu. Atuartut ilikkagassatut anguniagassanut sanilliullugu naammassisaminut ataasiakkaarlutik karakteerilerneqassapput.

Ilanngussaq 3: Projektilerinerup aalajangersimasumillu sammisaqarluni sulinerup assigiinngissusaat

Aalajangersimasumik qulequtaqarluni suliaq allaaserisaqarneruinnarpoq. Projektilerinermi atuartut sanillersussisinnaasariaqarput isummersorlutillu.

Pingaartuuvoq atuartut aalajangersimasumik qulequtaqarluni suliap aamma projektilerinerup assigiinngissutaannik paasinninnissaat. Aalajangersimasumik qulequtaqarluni suliaq allaaserinninneruvoq sammisamik qu-laajarneqartussamik *ilaqartinneqanngitsoq*. Tassani pisut allaaserineqartarput, soorlu nannup isikkua, sumiittarnera aamma uumasaasia, apeqqutnik makkuninnga aperisoqartarluni: nanoq suua, sumiittarpa, sunik nerisaqartarpa. Aalajangersumik qulequtaqarluni suliami apereriaatsini assigiinngitsuni sisamaasuni taamaallaat siulliit atorneqartarput, ilinniartitsisunullu ilitsersuummi qularnaartariaqarpoq sammisat taama ittut projektilerinermut akuerineqassanngisut.

Projektileraluni sulineq apeqqusersuilluni sulineruvoq atuartullu tupigusuuteqarluni apeqqutai akiniarlugit misissuisoqarlunilu misileraasoqartarpoq. Atuartut apereriaatsinik assigiinngitsunik sisamanik ilisimasaqarnertik iluaqutigisinhaavaat, projektileralunilu apeqqusersuilluni sulinerni tamani apereriaatsit sisamat tamarmik atorneqartarput, tamarmillu ataqaqtigissillugit atorneqaraangamik itisiliinermi iluaqutaasarlutik:

Paassisutissat pillugit apeqqutit: Apeqqutit atorneqakulasut: kina, suna, sumi, suut aamma qanoq amerlatigisut?	Apeqqutit nassuaanermut tunngasut: Apeqqutit atorneqakulasut: Sooq? Suna uunga pis-sutaava...?	Nalilersuinermi apeqqutit: Apeqqutit atorneqakulasut: Una.... tulluarpa? /... tulluanngila?	Qanoq iliornermut apeqqutit: Apeqqutit atorneqakulasut: Qanoq ...?, Qanoq iliorqarsinnaava?
Siunertaq: Sammisaq pillugu ilisimasanik annertusaaneq.	Siunertaq: Sammisaq pillugu paasin-ninnermik annertusaaneq.	Siunertaq: Sammisamut qulaajarneqartumut inerniliinissamillu hypotese pillugu nam-mineq isummersuutit i-summallu ersarissarnis-saat.	Siunertaq: Sammisap qulaajarneqartup inernilernissaa pillugu qanoq iliuuseqarnissat paasinartunngortinnissaat.
Aalajangersimasumik qulequtaqarluni suliaq: Allaaserinninneruvoq, sammisamik qulaajag-qarani, sammisaq pillugu nammineq ilisimasat annertusitinniarlugit			
Projektilerineq: Projektilerineq atuartut sammisamik itisiliiffigisaat, apereriaatsit sisamat tamaasa atorlugit sammisap qulaajaalluni akissutissarsiniarneq.			

Ilanngussaq 4: Saqqummeeriaatsinut inernilielernullu assersuutit

Saqqummeeriaatsit (Udtryksformer):

Timi ator-lugu	Pissanga-nartuliat	Oqaluttari-arsorluni	Misileraaner-taqartut	Tusaasat isi-gisallu (Audiovisuelle)	Assitalersukkat		Allatat	
					manissut	initussusillit	sagprosa	skønlitteratur
- Timi ator-lugu takutitsinerit	- Piviusuu-saartitsinerit	- Oqallitsitsineq	- Atisalorsorluni takutitsinerit	- Dias-/Slide-show	- Graffiti	- Qisunniksanaat	- Aviisi	- Oqaluttuat
- Ussorsorluni takutitsinerit	- Inusanik isiginnartitsinerit	- Oqallinnej	- Happening	- Video	- Assit	- Allakkat	- Unikkaaq	- Siuliersaa-
- Akrobatikki	- Musical	- Oqalugiarnerit	- Atisanik takutitsinerit	- Filmeeqqat	- Eqqumi-itsulianik	- Formbog	- Qinnuteqaat	- rut
	- Kabaret	- Radiukkut aallakaatitassiat	- Isiginnartitsissusiat tamakkiisut	- Titartakanik filmit	- assit	- Nivingasuliaq	- Annonce	- Tegnese-
	- Tusarnaa-gassiat	- Apersuinerit	- Naassaan-ningtsumik maskiina	- Programmit oqallitsisiffi-usut	- Tusagassisornermi assit	- Manuskript	- Drejbog	- riat
	- Revy	- Talkshow	- Herbarium	- Pisunik tusa-gassiuineq	- Titartakkat	- Qiperukkat	- Ilitsersuutit	- - Inuinnaat
			- Naatitsivik matoqqaqoq	- TV-aviisi / Qanoroog	- Qalipakkat	- Assiliaq qatunerusun-	- Atuartartut	- erinarsuutaat
			- Piusuusaartitsilluni sanaat	- Piviusunik al-lakaatitassiat	- Collage	- tunertitaq	- allagaat	- - Oqaluttu-
			- Atortut ik-kussorneri		- Pinnersaa-nerit	- Tableau	- - Kikkasse	- aliat
							- - Planche	- naatsut
							- - Isumaqaqtgis-sut	- - Tussiutit
							- - Pjece	
							- - Ussassaarut	
							- - Essay	
							- - 'Atuakkialeri-neq'	
							- - Ullorsiutit	
							- - Inatsisissatut siunnersuut	
							- - Interview/ apersuineq	

Inernilielernut assersuutit

Nittartagaq	Titartagaq	Isiginnartitsissut	Happening	Oqaluttuaaraq
Filmi	Collage	Piusuusaartitsilluni isiginnartitsissut	Musikvideo	Brochuri
Blog'i	Qalipagaq	Tarranik isiginnartitsissut	Tusarnaagassiaq	Nammineq taallianik atuaaneq
Oqallitsitsilluni programmi	Saqqumersitsineq	Nerisassiorneq	Erinarsuut	Aviisi
Ussassaarut	Assinik saqqumersitsineq	Misilerakkamik nittarsaas-sineq	Pinnguaat	Iganermut ilitsersuusiaq
Video	Piusuusaartitat tigusaasut	Rap	Planchit	Naqitaaraq
	Tegneseriat	Saqqumumiussat grafiskiusut	Plakatit	nalunaarusiaq

Saqqummeeriaatsinut (formidlingsforminut) assersuutit

PowerPointi	Planchit	Assit	Videot	Sulianit allatanit tigusat
Pjecet	Piusuusaartitat angissutsimut naleqqiussissut atorlugu suliat	Isiginnagassiat pissanganartut isiginnartitsisillu	Taalliat nipiler-sukkallu	Teknikkikkut atortut

Ilanngussaq 5: Erngup nukinga sammisap ilaatut sammineqarnissaanut assersuut

Qulequttaq pingarneq imaassinnavaoq:

"Nukik qorsuk – Kalaallit nunaannut suut periarfissaappat?".

Qulequttamut pingarnermut siuliani taaneqartumut "Nukik qorsuk – Kalaallit nunaannut suut periarfissaappat?"-mut tunngatillugu sammisaq qulaajagassaq sammisassamullu tassunga apeqqusiaq ima aaqqin-neqarsinnaavoq:

Sammisassaq qulaajagassaq

Assersuut:

Kalaallit Nunaanni imermik nukissiuutit suli annertusarneqarput. Nukissiorneq tamarmi imermik nukissiuutit kisiisa atorlugit ingerlanneqarsinnaava? Tamanna isumassarsiatsialaava?

Ingerlatsiviit ilaanni, soorlu umiartornermi timmisartukkulluunniit angallassinerni, ikummatisat soorlu uulia, benzin aamma diesel taarserlugit innaallagissamik atuinissaq ajornartorsiortitsisinnavaa. Aamma biilit innaal-lagiatorput issittup kliimaani atorniarnerat ajornartorsiutaasinnaava?

Uagut nammineq innaallagissamik atuinerput, soorlu mobiilitsinnut qarasaasiatsinnullu, annertusigaluttuinnar-poq. Teknikkikkut iluaqutigut tamakkua tamaasa nukissiuutinik annertusigaluttuinnartumik atuiffiginissaat naatsorsuutigissavarput, imaluunniit siunissaq qanoq isikkoqarpa?

Sammisassamut apeqqusiaq

Assersuut:

"Erngup nukinga suli annertusarneqassava, aamma inuiaat kalaallit tamarmik siunissami qaammaqqutinut, ki-assarnermut nukissiornermullu allamut atuinissaat taassuma matusinnaavaa?"

Ilanngussaq 6: Karakteerit oqaasertalernissaannut siunnersuut
 Meeqcat atuarfianni inaarutaasumik naliliineq

Projektilerineq

Karakteeri	Taaguutaa	Allaaserinera
A	Pitsaalluin-nartoq	<p>Atuartup takutippaa immikkoortuni pingaarnerni pingasuni tamani piumasagaatit tamakkiisumik naammassillugit: suliap imaani, suliap ingerlan-neqarnerani kiisalu paasissutissiissutiginerani saqqummiunneqarneranilu.</p> <p>Imaata tulleriinnilernera qularnaappoq ilikkagassallu atorneqarlutik, sammisassallu tunngavia (problemstillingen) nammineq inuttut isumernermik ilaqtillugu tamakkiisumik itisilerneqarluni.</p> <p>Atuartoq suliap ingerlanneqarnerani annertuitigut tunniusimavoq nammineersinnaalluarnermillu takutitsilluni, piffissaliussap iluani anguniakkat angullugit aammalu tamanna soorlu portfolio atorlugu nassuiarsinnaallugu.</p> <p>Saqqummiineq paasissutissiinerlu ersaripput, paasinarlutik isumassarsinarlutillu, atuartullu nammineq isummanri eqqarsaatinilu tunngavilorsorpai takutilugillu.</p>
B		
C	Pitsaasoq	<p>Atuartup takutippaa immikkoortuni pingaarnerni pingasuni tamani piumasagaatit naammassillugit: suliap imaani, suliap ingerlanneqarnerani kiisalu paasissutissiissutiginerani saqqummiunneqarneranilu.</p> <p>Imaa tulleriinnilersugaavoq paasissutissanillu katersanik atuinermik takussutissiilluni. Sammisassap tunngavia (problemstillingen) nammineq inuttut isumernermik ilaqtillugu naammaginartumik annertussusilim-mik itisiligaavoq.</p> <p>Atuartoq suliap ingerlanneqarnerani ilaqtigut tunniusimavoq nammineersinnaanerminillu takutitsilluni, piffissaliussap iluani – ataatsimut isigalugu – anguniakkat anguai aammalu tamanna soorlu portfolio atorlugu nassuiarsinnaallugu.</p> <p>Saqqummiinera paasissutissiinalu naammaginarpooq atuartullu isummani eqqarsaatinilu saqqummiuppai.</p>
D		
E	Naammattoq	<p>Atuartup immikkoortuni pingaarnerni pingasuni: suliap imaani, suliap ingerlanneqarnerani kiisalu paasissutissiissutiginerani saqqummiunneqarneranilu piumasagaatit ilaqtigut naammassillugit takutippaa.</p> <p>Imarisaani atuartup paasissutissanik katersanik atuinini takutippaa.</p> <p>Suliap ingerlannerani atuartoq misissuinermk ingerlataqarsimavoq aammalu soorlu portfolio atorlugu tamanna upternarsarsinnaallugu.</p> <p>Saqqummiineq paasissutissiinerlu imminut ataqtigiiingitsiterput, atu-atorli ikorneqarluni eqqarsaatiminik saqqummiussisinnaavoq.</p>
Fx		
F		

Ilanngussaq 7: Projektitut suliap saqqummiunnerani nalilersuinermut skema

Atuartoq: _____

Atuarfik: _____

	Qularnaalluinnar-poq	Qularnaappoq	Naammaginarpoq	Naammanngilaq
Atuagarsornikkut imaa				
Sammisassamut apeqqusiaq projektilerinerup ingerlannis-saanut tikkuussisuuvooq				
Atuagarsornikkut imaa atuar-titsissutinik kattutaarivoq				
Atuartup atuagarsornertaa tamakkerlugu paasisimavaa				
Suliap ingerlanera				
Suliassat pilersaarusrornerat				
Atuaqatinik inunnillu avataa-neersunik suleqateqarneq				
Nammineersinnaaneq suliamullu tunniusimaneq				
Suliap inernera				
Projektilerinermi saqqummeeriaatsit tulluartut atorneqarput				
Inernera nutaaliyorneruvoq				
Suliaq inernera saqummiiner-mi atorneqarpoq				
Saqqummiineq				
Saqqummiinerup tulleriinni-lersornera ersarippoq				
Saqqummeeriaaseq nutaa-li-ortuuvoq				
Oqaatsit paasinarluarput, ersarillutik allanngorarlutillu				
Saqqummiinermi sammisa-samut apeqqusiaq akineqarpoq				

Naliliinissamut skema siunnersuutaavoq. Ilinniartitsisoq/censori namminneerlutik misilitsinnermut nalunaarut aallaavigalugu naliliinissaminntu piumasaqaatissaminnik allattuisinnaapput, una naqitaq takusinnaavat: **Projektilerineq**, Bent Mortensen, Ilinniusiorfik 2008